



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 39 (510)

Fredagen den 1 oktober 1897.

10:de årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl.	» 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet., månadsuppl.	» 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lös:nr endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderober	» 3:—				Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

## Våra landshöfdingsfruar.

IV.

### Amélie Fagerlund

född Ekström.

Då fru Amélie Fagerlund visserligen utan stränghet, men dock med otvetydig bestämdhet uttryckt den anhållan, att den korta lefnadsteckning, som skall åtfölja hennes bild i Idun, ej måtte blifva vare sig inväfd eller beströdd med blommor, så vilja vi, i likhet med en hvar, som kommit inom



AMÉLIE FAGERLUND  
född Ekström.

räckvidden af hennes vänliga auktoritet, försöka att efter bästa förmåga ställa oss hennes önskan till efter rättelse.

Fru Amélie Fagerlund är född i Stockholm den 16 oktober 1848. Hennes föräldrar voro dåvarande k. sekreteraren i civildepartementet Carl Ekström och hans



JULIA SVEDELIUS  
född Azelius.

maka Hildegard Boheman, dotter af den framstående entomologen professor Carl Henrik Boheman.

I en syskonkrets, bestående af 4 systrar och 2 bröder, samt omgifven af talrika släktingar och vänner, tillbragte hon sin första ungdomstid i hufvudstaden, där hon äfven erhöi en vårdad uppfostran.

Föräldrahemmet förlades därefter under några år till Karlstad. Fadern hade nämligen år 1864 befordrats till landshöfding öfver Karlstads län, hvarifrån han efter förloppet af 6 år förflyttades till landshöfdingeplassen i Jönköping, hvilken befattning han innehade under de följande 20 åren. Redan i de första undgomsåren började den allmänt afhållna landshöfdinge-

dottern att ägna sitt intresse åt mindre lyckligt lottade medmänniskor, hvartill och rikligt tillfälle gafs efter den ödeläggande brand, som öfvergick residensstaden i Värmland år 1865.

I Karlstad hade emellertid den unga fröken Amélie i vice häradshöfdingen C. Ad. Fagerlund påträffat den man, som skulle blifva hennes följeslagare genom lifvet. Bröllopet firades den 11 juli 1872 i Jön-



HANNA SPARRE  
född von Baumgarten.

köping efter familjens flyttning till detta samhälle. Utan att gå vare sig sanningen eller grannlagenheten för nära, tillåta vi oss anmärka, att det här var tvänne ungdomsvarma hjärtan, som funnit hvarandra, att vidare både brud och brudgum voro mycket sympatiska personligheter, som hade



Människa, du är ett kol; Gud är din eld och ditt ljus: du är svart, mörk, kall, om du ej är i beröring med honom.

J. Scheffel.

många vänner och bland dem äfven Svea rikets ärkebiskop, hvilken företog en särskild resa till Jönköping för att viga de unga, som stått högt i hans gunst från den tid han var biskop öfver Karlstads stift.

Sistnämnda är flyttade den unga familjen till Gefle, hvarest den blifvande landshöfdingen, sedan han några år tjänstgjort som länsnotarie, befordrades till landssekreterare. År 1889 inträffade emellertid en ny flyttning, då landssekreteraren i Gefle förordnades att på grund af landshöfding Grolls inkallande i statsrådet förestå landshöfdingeämbetet i Kalmar län, hvilket förordnande år 1896 efterträddes af utnämning till samma ämbete.

Under det år som sedan dess förflutit har fru Amélie Fagerlund tillvunnit sig ett odeladt erkännande för det sätt, hvarpå hon utfört sitt maktpåliggande och ingalunda lättskötta värf som husfru i landshöfdingeresidenset. I föräldrahemmet hade hon i sin moder haft den bästa föresyn, icke minst i fråga om det sätt, hvarpå en landshöfdings maka bör fullgöra sina åligganden. Jämte denna värdefulla erfarenhet var hon emellertid i besittning af personliga egenskaper, som tycktes göra henne särskildt danad för hennes nya ställning: en aldrig svikande lynnets friskhet i förening med denna äkta kvinnliga själfbehärskning, hvilken är i stånd att stundom göra själfva tröttheten osynlig, ett förstånd, som ej blott räcker till för hem och familj, utan också för att ordna och leda inom en landshöfdingmakas öfriga piktområden, en smak, som sätter henne i stånd att, som det heter, representera, dock utan den lyx, som icke minst i landsorten så ofta bländar svaga ögon, när den lyser från samhällets höjder, ett hjärta, som ömmar för lidande och nöd, men som därjämte kan eldas för livets större frågor och icke minst för fosterlandets angelägenheter, och slutligen denna världsvana, som tillåter henne att ledigt och utan nedlåtenhet närma sig en hvar, men som därjämte lika ledigt och älskvärdt utstakar gränser, som ej få öfverskridas. Under dylika förhållanden torde det väl vara tämligen själfklart, att en hvar som träder inom hennes tröskel också känner sig synnerligt väl till mods.

I likhet med de flesta landshöfdingruar har fru Amélie Fagerlund inom residensstaden trädt i spetsen för en del enskilda välgörenhetsinrättningar eller föreningar för allmännyttiga ändamål. Hon är sålunda ordförande i styrelsen för Bernhardinaskolan och Hushållsskolan, en varmt intresserad medlem af Sjukvårdsföreningen samt äfven ordförande i Försvarsföreningen m. m. Likaledes har hon haft sin viktiga andel i bildandet af det dramatiskt-musikaliska sällskap, som under de senaste åren med eller utan samband med musikföreningen å Kalmar teater gifvit föreställningar för välgörande ändamål och hvilket sällskap sedermera på egen hand utvecklats sig så, att det för närvarande äger att uppvisa flere framstående musikaliska och dramatiska förmågor, som under andra förhållan-

den antagligen icke blifvit upptäckta. Inkomsten af en bland dessa amatörföreställningar användes till inköp af svenska flaggor till härvarande läroverk och folkskola samt en smakfull fana till läroverkets ungdom att begagnas vid firandet af fosterländska högtidsdagar. Som att litet bevis på landshöfdingkans representativa förmåga må nämnas, att sistnämnda fana öfverlämnades till ungdomen af henne själf i ett tal, framfördt med kvinnligt behag, men därjämte med en kraft och en säkerhet, som icke alltid kännetecknar ett »jungfrutal».

I en krets af släktingar och vänner firade hon sistlidne sommar den 25:te årsdagen af sitt lyckliga äktenskap, i hvilket hon äger trenne söner, af hvilka den äldste är underlöjtnant vid Norrlands artilleriregemente.

Mot samhällets höjder — de må nu befinna sig i hufvudstaden eller i landsorten — riktas ju städse många pilar, äfven sådana som äro förgiftade, om icke af hat, så åtminstone af småsinne och afund, men huru otroligt det än må låta, har den som tecknar dessa rader aldrig försport, att någon inom Kalmarorten ens försökt att afskjuta någon dylik pil mot henne, som för den kvinnliga spiran inom residensbyggnaden i Kalmar, kanske just emedan bemälda spira är omlindad med något liknande de små, behagfullt formade, doft- och färgrika föremål, som hon så mycket håller af på hvarje lämpligt ställe utom i sin egen lefnadsteckning. O. S.

### Julia Mathilda Svedelius

född Azelius.

Den som haft förmånen njuta af den gästfrihet, som i rikt mått öfvas af Örebro läns nuvarande höfding, herr Axel Svedelius, har minst af allt kunnat undgå att lägga märke till den stämning af trefnad, som så osökt inställer sig vid besök i detta vackra hem, där smak utan flärd uppenbarar sig i allt och där den besökande städse kan påräkna det förekommande bemötande, som utgör den bästa kryddan på alla festligheter i landshöfdingens salar lika väl som i den enskildes mera anspråkslösa hem.

Och att den världserfarne, alltid fryntlige höfdingen just i denna del, i sin sträfvan att sprida trefnad omkring sig både i och utom sitt hem, har den bästa medhjälparinna i sin maka, är lika allmänt känt som erkänt. Här behöfver ingen anse sig förbisedd: det vänliga ordet och det vänliga leendet räcka till för alla. Mången husmoder i den ställning som fru Svedelius skulle säkert känna som en rätt besvärlig börda att »representera» så som öfligt är på Örebro slott; men därom har intet försports och intet förmärkts, icke ens då, när en nu lyckligt öfvervunnen ohälsa satte värdinnans icke öfver sig stora krafter på prof, för hvilka andra skulle ryggt tillbaka.

Dock, det är icke blott i sin egenskap af husets härskarinna som fru Svedelius framstår som berömvärdt mönster i kvinn-

liga dygder, i jämnmod och hjärtegodhet. Som landshöfdingens maka har hon i stor omfattning tagits i anspråk för mångahanda ändamål i välgörenhetens och andra lofliga intressens tjänst. Och icke heller här har fru Svedelius tvekat att ställa sig i spetsen och direkt pålägga sig mödor och omsorger, för hvilka hon helt visst en och annan gång bort vara befriad. Öfver allt lyser igenom det vänliga sinnelaget, den medfödda dispositionen att gagna, glädja och göra andra allt godt man kan. Julia Mathilda Svedelius, dotter af kassören vid Hargs bruk i Roslagen Azelius och hans ännu lefvande maka Mathilda Gezelius, är född 1840. Efter fadrens död 1848 uppfostrades hon i Stockholm och ingick 1862 äktenskap med dåvarande löjtnanten vid väg- och vattenbyggnadskåren Axel G. Svedelius. Det unga paret ned slog sina bopålar först i närheten af Örebro, där löjtnant Svedelius verkade i sitt yrke till 1871, då flyttning skedde till Dalarne. Åren 1875—1879 tillbragtes i Filipstad och ytterligare halftannat år i Göteborg, under hvilken tid Svedelius ordnade och ledde trafiken på Stora Bergslagsbanan. Från Göteborg flyttades verksamheten till Uddeholm, där major Svedelius öfvertagit disponentskapet och där hans maka under en mera än tolfårig vistelse fick godt tillfälle att som outtröttlig och förekommande värdinna i ett hus, där främlingar från skilda håll så inom som utom landet ofta samlades, förvärfva den vana och erfarenhet, som sedermera såväl kommo henne till pass, då mannen år 1893 förflyttades till landshöfdingestolen i Örebro, i hvars åldriga »fyrkant» med sina minnen från Engelbrekts och Vasarnes dagar hon nu så väl förstår att sprida hemtrefnadens solljus inom de gamla, till utseende dystra murarna. V. Ö.

### Hanna Sparre

född von Baumgarten.

I det väna Östersund innehas landshöfdingestolen sedan blott ett par år tillbaka af ett nytt höfdingepar, men den korta tid landshöfdingen frih. Sparre och hans friherrinna tillbragt i dessa nordliga bygder har varit mer än tillräcklig att vid dem binda alla jämtars hjärtan. Friherrinnan Johanna (Hanna) Julia Sofia Sparre föddes i Wexjö den 27 nov. 1836. Hennes föräldrar voro öfverstelöjtnanten P. R. von Baumgarten och hans maka, född Aschan. Den 15 oktober 1861 ingick hon äktenskap med friherre Knut Ulfson Sparre och sedan början af 1896 utöfvar hon värdinneskapet i Östersundsresidenset.

»Med en ädel karaktär förenar friherrinnan Sparre ett flärdlöst och vänfast väsen och är ett mönster som maka och moder. Hon har under den korta tid, hon vistats här, redan gjort sig afhållen och förvärfvat många vänner» — så lyder det i all sin enkelt knappa form dock så värtaliga utlåtande, vi inhämtat från hennes residensstad.

Af friherrinnan Sparres tre barn är sonen löjtnant vid k. flottan och lärare vid Sjö-



krigsskolan samt den äldre af döttrarna gift med notarien i järnvägsstyrelsen H. Rydin.

## Felslagen spådom.

(Ur diktsamlingen »Skärgårdsminnen», belönad med hedersnämmande af Svenska Akademien.)

»Det är då verkligen synd och skam  
att sådant folk ska få lefa,  
sad' långlotsänkan Beata Stam  
om mästrelots Sjöbergs Eva.

»Hon tjänte i Stockholm hos en kamrer  
för hundrafemti om året.  
Till jul och midsommar fick hon mer —  
finns någon af er som försmår'et?

Hon gick i galoscher, var klädd i hatt  
och hörde på vaktparaden,  
då farsgubben, stackarn, här hemma satt  
och lade långref på fladen.

Och nu, kära söta, nu reser hon bort  
från stäten och kommer om månda'  
till Per sin åter, och inom kort,  
kan tänka, ska bröllopet stånda.

Jag aldrig för människor ofärd spår,  
det ingen sagt, som mig kände —  
men låta på mig, innan nästa vår  
det blir ett grufligt elände.

Ser han något ut? Han är svart som en korp  
och hon så hvit som ett lakan,  
och ingenting har han mer än sitt torp,  
så nog blir det smått om kakan.»

\* \* \*

Så spådde den gamla med dyster håg,  
men fick ej sin spådom gilla —  
i fjol jag med egna ögon såg  
Per Johanssons nybyggda villa.

Visst är han svart som en korp i hyn  
(det redan nog är beskrifvet),  
men lyckligtvis ej med mörklagd syn  
han skådar på människolifvet.

Och Eva, som tjänat i sta'n en gång,  
är stoltast bland skärgårdsmatronor —  
kamrern hyr villan hvar ny säsong  
och ger trehundra kronor.

K. B.

## Döende toner.

Som jag stod i begrepp att flytta från  
en våning, den jag länge bebott, till  
en annan, fattade jag det välvisa beslutet  
att göra mig af med en mängd öfverflöds-  
artiklar, af hvilka jag, när jag gick till  
rätta med mitt minne, fann mig under  
gångna tio år ej haft den ringaste nytta,  
samt dessutom en del dubletter i notväg,  
särdeles fyrhändiga noter.

När jag så erinrade mig att i fönstren  
af åtskilliga af huvudstadens antikvariat ha  
läst: »Böcker och musikaler uppköpas till  
högsta pris,» kände jag mig helt lättad vid  
tanken, att genom att afyttra det öfverflö-

diga, kunna påräkna ett välkommet bidrag  
till flyttningskostnaderna.

Med min tunga notpacke under armen  
(tjänare bära ej gärna tunga bördor i dessa  
tider), men lätt i hågen gaf jag mig i väg till  
närmaste antikvariat, framställde med friskt  
mod mitt ärende och betonade särskildt  
med förlåtlig stolthet, att jag bland de ut-  
budna musikalierna ägde Beethovens sym-  
fonier och Mozarts samtliga operor, allt för  
fyra händer. Jag misstog mig dock grufligt,  
då jag trodde att två sådana faktorer som  
våra största kompositörers alster i fyrhän-  
dig sättning skulle höja affärens begärlighet.  
Jag erhöi en medlidsam blick och en öf-  
verlägset delgifven försäkran, att »ingen i  
dessa tider ger något för klassiska operor» —  
symfonier skall man nu icke tala om, och att  
komma med fyrhändigt . . .! »Man spelar icke  
fyrhändigt numera.» — Fanns däremot någon  
lättare musik för två händer, så . . .?

Jag lämnade några bitar, som blifvit  
medtagna som fyllnadsgods, och gick med  
packen under armen; tunga hade tankarna,  
tung bördan blifvit. »Fyrhändigt spelas icke  
mera» — orden ringde i mina öron som  
texten till en sorgesymn.

Spela då icke mödrarna längre med sina  
barn, icke syskonen med hvarandra!? Jag  
minnes, hvilken kläm »förra tidens barn»  
lade in i de enkla, men så vackra melo-  
dierna, i Diabellis à quatre mains, huru  
stolta, huru utan fruktan de uppträdde för  
att på födelsedagar och andra festligheter  
till familjens glädje låta höra sig, när mam-  
ma eller äldre syster eller bror tog »basen»  
och ansvaret på sig. Huru annorlunda tog  
den sig nu ej ut, den enkla visan: »Jag ser  
uppå dina ögon, att du har en annan kär,»  
— då syster, som gått och läst, trampade  
in »känsla» i den med dämmaren, än när  
man ensam satt och öfvade in stycket, takt  
för takt, utan att höra hvad det skulle  
föreställa. Och marscherna sedan, »Du  
gamla du friska» eller »Mandom mod» m. fl.,  
och längre fram alla de trefliga operamelo-  
dierna, symfonierna, som liksom satte en  
höjande arom på hemkvällarna, när lampan  
tändes på arbetsbordet och husfadern med  
händerna på ryggen stod mediterande fram-  
för brasan och vid tonerna inväntade ögon-  
blicket för spjällets stängande.

Gamle Beethoven, Haydn, Mendelsohn,  
Gounod, Brahms, ja, själfve Strauss — när  
jag ser de gamla slitna pärmarna, inom  
hvilka edra mästerverk förvaras, blir min  
blick varm, min hand berör er som en  
smekning, ett tack, ej blott för edra melo-  
diers skönhet och harmoni, utan ock för  
den trefnad och harmoni, som genom dem  
komma hemmet till del. Konstlöst utförda,  
verkade de dock sammanhållande, bildade  
de en gyllene länk i hvardagslifvets kedja.

Att inlära för att virtuosmässigt kunna  
utföra ett musikstycke, det må nu vara af  
större eller mindre värde, är ju ej att för-  
kasta, men det tar bort mycken tid och man  
blir därigenom förtrogen med blott ett få-  
tal af de musikens heroer, om hvilka en  
väl uppfostrad person ej gärna vill med-  
gifva sig sakna kännedom. Har man däremot  
från barndomen blifvit van att, om  
ock blott som belöning för väl öfverspeladt  
och utfördt lektionspensum, a prima vista  
gå igenom för ålder och kunskaper passande  
kompositioner, så har man öfvat ögat vid att  
snabbt läsa nya noter och man skall framdeles  
finna, att denna förmåga blir källan till  
många stunder af gemensam njutning och

en vederkvickelse, som ej behöfver köpas  
med årslånga dyrbara lektioner. Man lär  
sig känna och uppskatta såväl de klassiska  
kompositionerna som nutidens himlastor-  
mande musikgenier; den glada, lätta musi-  
ken för dagen behöfver ej heller blifva  
främmande för den, som i ett ögonblick  
kan »draga igenom» den.

Bröder och systrar, mödrar och barn,  
visst skolen I nu som förr spela fyrhändigt  
med hvarandra! Det »skär ej i» så ofta  
i lifvet, det är ej så svårt kanske att där  
rätta sig efter hvarandra, när man lärt att  
göra det vid pianot. När »diskanten» lärt  
sig att ej skena i väg endast med tanke  
på sin egen melodi och utmärkta färdighet,  
utan bjuder till att rätta sig efter »basen»,  
och när »basen» å sin sida ej brummar och  
dunkar, som om hela tonstycket berodde  
enda af honom, utan söker att foga sig  
efter medspelanden, då först framstår kom-  
positionen som dess mästare tänkt sig den,  
eller åtminstone — något ditåt! I yttran-  
det: »man spelar icke fyrhändigt nu mera»  
låg liksom ett underförstådt: »man rättar  
sig icke efter hvarandra nu mera».

Notpacken, som jag bar på, började mo-  
ralisera, men så blidt, som om gamle Haydn  
själf äskat ljud. Beethoven föll in med  
ett mäktigt ackord om gudomliga för-  
pliktelser till gudsgåfvan, den rena höga  
musiken. Mozart log så ljusst. Det blef  
lätt inom mig och så varmt om hjärtat.  
Jag tryckte uotbunten intill mig och beredde  
sedan i nya hemmet ett rum åt den i not-  
hyllan, där den nu tills vidare hvilat. Men  
snart skall den ut, ej till antikvariatet, men  
som gåfva till något ungt hem. Jag tycker  
mig förstå, att jag skulle ut med den  
tunga notpacken till bokmäklaren, för att  
de odödlige mästarne därigenom skulle  
väckas till lif i något hem, där de i verk-  
ligheten varit och äro älskade, men dock  
oförmärkt slamrat in, och där man blott ej  
kommit sig för med att väcka dem!

Laura Fitinghoff.

## Ord och aftal.

Af Eva Vigström (Ave.)

I.

»Punktighet är furstarnes höflighet,» heter det;  
men det skulle vara en stor vinst för män-  
niskolifvet, om denna furstliga dygd idkades,  
mera än nu är fallet, af personer i alla samhälls-  
lager. Punktighet har sin rot i aktningen och  
vördnaden för gifna ord och gjorda aftal, antin-  
gen dessa gälla s. k. småsaker eller stora ting,  
som förekomma i vårt förhållande till andra.  
Ingenting är mera pröfvande för tålmodet eller  
upprifvande för känslan, än beröringen med per-  
soner, hvilka ej akta för något att bryta ord och  
aftal, så snart nämligen dessa komma i den rin-  
gaste konflikt med deras egna tillfälliga tycken  
eller att korsa deras små planer. En längre tids  
daglig sammanvaro med en eller flere individer  
af denna kategori är olidligare än till och med  
en tillfällig beröring med någon notorisk dyrkare af  
en af de sju dödssynderna, ty för en dylik person  
kan man taga sig i akt; man vet hvar man har  
honom och kan gå ur vägen för honom.

Men en människa, som i det dagliga lifvet, af  
pur egoism eller tankelättja, bryter ord och aftal  
lika lättsinnigt, som hon gör upp förslag och  
planer, är så oberäknelig, att man aldrig får sin-  
nesro i hennes närhet. Slingrande som hennes  
tankegång blir hennes handlingsätt, och tio  
gångar om dagen står man i fara att stöta sam-  
man med något af hennes hugskott och lika  
många gånger får man passa på att ej bli in-  
trasslad i det släp af olika uppgifter, »omforma-  
de fakta» och undanflykter, som följa detta slags  
opålitlighet i hälarne. Ty denna karaktärsbrist



finner man ej så sällan förenad med stor energi, då den egna viljan skall genomdrivas, och framgången däri inger en sådan människa en hög föreställning om sig själf och en absolut motvilja för att inför någon erkänna sig ha begått ett fel eller en orättvisa.

Denna karaktärsbrist synes mera sällan förekomma bland män, emedan deras verksamhet, i de flesta fall, tvingar dem till att hålla ord och aftal i de ting, som ligga inom deras arbetsfält eller affärsverksamhet; och skulle de svika häri, är deras undergång blott en kort tidsfråga. Men punktlighet och ordhållighet på dessa områden äro långt ifrån alltid förenade med aktning för ord och aftal i hvad som rör hemlifvet och familjen; här söker mången man att liksom taga sin skada igen för det plikt tvång, som samhället pålägger honom, och det tyckes ibland som om en sådan person funne ett sjukligt nöje i att omkullkasta hvarje aftal, som han ingått med sina närmaste, när dessa aftal i minsta mån besvära honom.

»Den kvinnliga naturen», som beskylles och ursäktas för så många särskilda svagheter, tillskrives ju företrädesvis bristen på ordhållighet, och visst är att denna brist visar sig för världen vida oftare hos kvinnor än hos män. Eller rättare, den har hittills framträtt oftare hos de förra än hos de senare; ty i samma mån som kvinnan inträder i affärlifvet och, öfver hufvud taget, på samma arbetsfält som mannen, tvingas äfven hon att i samma grad som han hålla ord och aftal, och det blir då en öppen fråga, huruvida ej de båda könens »natur», i afseende på ordhållighet i s. k. småsaker, är ungefär densamma.

Studerar man lifvet, människorna, utan att vara inpyrd med inlärdade teorier och insupna fördomar, kommer man förr eller senare till den åsikten, att det som kallas brister i vår natur, oftast är en brist i en persons uppfostran och handledning under barndoms- och ungdomstiden.

Hur mycket trassel, obehag och sorger skulle ej försvinna ur familjelifvet, om hvarje barn lika noggrant lärde sig hålla ord och aftal, som det tillhålls säga sitt eget namn, hälsa på en gäst, lära sig a b c och multiplikationstabellen! Huru många brutna vänskapsband, hur många olyckor och brott hafva icke sin egentliga källa i en lättsinnig och självvisk lek med ord och aftal, fast man mången gång söker denna källa på helt andra af människosvagheter områden och så sorgligt ringa påaktar vikten af att bibringa det unga släktet aktning och vördnad för hvarje ingånget aftal.

»Som de gamla sjunga, så kvittra de unga,» säger ordspråket, och det är icke barnanaturens, utan uppfostrarnes skuld, om ungdomen lika lätt ingår på aftal och gifver sitt ord, som den bryter desamma. Ingenting är vanligare, än att de, som uppfostra sina barn, tanklöst gifva sitt ord på det eller det; än är det ett hotfullt löfte om straff, än ett aftal om en gåfva eller att nöje; men straffet uteblifver, aftalet slås bort, utan att uppfyllas, och barnen lefva i en ständig osäkerhet om hvad de skola tro eller vänta. Snart känna de instinktmissigt, att det stöd, deras inre människa kräfvat, är som ett vajande rör; bor en stark ande i barnet, förhäradas den då lätt i ringaktning och trots mot föräldra- och läraremyndigheter; de svagare bli själfva rör, som drivas hit och dit af hvarje lifvets inkast. I båda fallen kunna de — om lyckan är dem huld — blifva så kallade hyggliga människor, men där skall ske ett underverk eller ock en tidig och häftig omstörtning i rådande förhållanden, om barn, hvilka lefvat i ett dylikt osäkerhetstillstånd, uttråda i världen, utan att vara behäftade med samma karaktärsbrist som sina uppfostrare.

Om det är »af födsel» eller blott af »ohindrad vana», som barn i allmänhet ha en sådan böjelse för att taga löften och göra aftal med jämnåriga lekkamrater, kan ju lämnas därhän; men det är af största vikt att tidigt bibringa de små en sådan vördnad för löften och aftal, att de taga sig i akt för att lofva annat, än hvad de veta sig kunna hålla. Och beträda de med att t. ex. ha lofvat en kamrat en handräkning i lek eller vid något arbete, måste de strängt tillhållas att uppfylla aftalet, hur det än månede kosta på och huru stor försakelse af något nöje eller fördel som blifvat följden. Ett till dylikt plikt trohet uppfostradt barn utöfvar ett i hög grad stärkande exempel på kamrater och tvingar äfven dem till en ordhållighet, som slutligen införlifvas i den böjliga, tillväxande karaktären, och man har mindre att befara af dåligt kamratskap för ett barn, som lärt sig hålla ord och aftal, emedan denna, i ädlaste mening, furstliga egenskap ut-

öfvar ett slags härskarvälde, som ingifver respekt och vördnad.

En form af aftal förekommer ofta bland barn och stundom äfven emellan äldre personer. Hvem känner nämligen ej igen detta: »Lofva mig att göra det jag nu vill be dig om!» Eller detta: »Lofva mig heligt att förtiga hvad jag nu vill säga dig!» Eller också: »Du skall få (så eller så mycket), om du lofvar att utträtta det, som jag har i sinnet att be dig om!» Dyliga förslag till aftal anses ju af de flesta som något rent oskyldigt, och dock äro de till sina möjliga konsekvenser allt annat än detta. Det kan ej nog varmt och klart inskräpas i det gryende barnaförståndet, att man hvarken kan eller får göra löften eller aftal i blindo.

Många af våra gamla folksagor innehålla berättelser om de sorger, som vållats genom dylika aftal med hemlighetsfulla makter, och äfven den bibliska skildringen om den halft hedniska här-förärens Jephthas' förhastade löfte är — i förbi-gående sagdt — väl ägnad att bibringa en hälso-sam fruktan för ingående af något slags aftal, utan att veta hvad saken kan komma att gälla.

Men skulle ändå barnet falla i denna snara, lagd för dess nyfikenhet, måste man taga saken allvarligt, ty i barnets värld finnas egentligen inga småsaker, och det borde i fråga om löften ej heller finnas några sådana för oss äldre. Det är troligt, att, ifall en dylik uppfostran blefve mera allmän, skulle färre hemliga ordensällskap trifvas, men här blefve säkert i stället en större ärlighet i samfundslifvet och mera harmoni och glädje i våra sällskapskretsar samt i hemmets värld.

## ”Iduns romanbibliotek”.

Sedan det omtyckta poetiska albumet »Kvinnornas bok» nu afslutats med Jenny Nyströms vackra försättsplanscher, hvilka medfölja dagens nummer, begynna vi med nästa vecka ett nytt svenskt originalarbete:

### Mot sin lycka,

berättelse af

Sigrid Elmlad (Toivo).

Den begåfvade författarinnan är väl bekant för vår publik, särskildt genom sin poetiska alstring och äfven en och annan fängslande prosanovell. »Mot sin lycka» utgör emellertid hennes första försök i den stora romanens stil och innebär således i viss mån debutens pikanta intresse. Vi äro visse, att den nya berättelsen lifligt kommer att fångsla våra läsarinor.

## Kvinnokonferensen.

I enlighet med vårt löfte i förra veckans nummer vilja vi nu här gifva våra läsarinor en resumé öfver den nyss afslutade kvinnokonferensens särskilda föredrag och förhandlingar.

Första föredraget hölls af professorskan Agda Montelius om *Välgörenhetens mål och medel*. Efter en inledande påpekning af huru misskändt och misstydt ordet *välgörenhet* blifvit i såväl de gifvandes som de mottagandes läger öfvergick talarinnan till en återblick på medeltidens och katolicismens allmosegifvande. Då skänktes och härbergerades med den förutsättning att den gifvande själf kunde räkna sig den goda gärningen till förtjänst eller som ett försonande af ett begånget ondt; och männe man icke stundom än i dag påträffar en reminiscens af detta åskådningssätt? Där-efter framhölls den stora fara, som ligger i ett omdömeslöst, om ock välvilligt gifvande, ty almosan förslöar lätt. Första

gången är det den fattige svårt att tigga, för hvarje följande går det allt lättare. En individs, liksom ett folks största skatter äro själfkänslan och oberoendet. Det behöfves en varaktigt, stödjande, ledande hjälp, som *verkar återupprättande* och slutligen gör *hjälp obehöflig*. Härpå följde en redogörelse för Föreningens för välgörenhetens ordnande syftemål och arbetssätt samt en uppmaning till hvar och en att i välgörenhetsväg verka för sammanhållning och planmässigt arbete.

Härefter talade fröken Gertrud Adelborg om *Fredrika-Bremer-förbundets uppkomst och utveckling*. Citerande Sofia Adlersparres ord: »arbetet är lifvets betingelse, arbetet är lifvets välsignelse», framhöll talarinnan, huru som kvinnorörelsen har till mål att åt kvinnan vinna rätt att efter förmåga arbeta för samhället och att få detta sitt arbete erkändt lika med mannens. Men tyvärr var det blott på de lägsta posterna inom ämbetsverken som staten öppnat tillträde för kvinnan, och lönevillkoren tvinga henne till sådana ekonomiska försakelser, att hon ej alltid vore i stånd att gifva det bästa möjliga af sin kraft. Statens sätt att så handla påverkar den enskilde arbetsgifvaren och förringar uppfattningen om kvinnans arbete. Äfven påvisades, huru förhållandet tedde sig på det industriela gebitet, och den gradskala af försakelser, ända till nöd, som fabriksarbeterskan är underkastad. Här-efter öfvergick talarinnan till en öfversikt af de arbetsfält, som för kvinnorna vore tillgängliga, samt dessas nuvarande rättigheter inom det kommunala och politiska lifvet. Redogörande för Fredrika-Bremer-förbundets verksamhet, samt hur bland förbundets syften ett af de främsta vore att särskildt hjälpa den bildade arbetande kvinnan, betonade talarinnan skarpt nödvändigheten af en praktisk specialbildning. Skolundervisningen är dock för flickan mera kostsam än för gossen, och att kunskap är en lika viktig sak för henne som honom tyckes ej ännu genomträngt det allmänna begreppet. Ordspråket: »spar på far, pojke, så mors dotter får med» är att väl beakta. För att underlätta denna flickornas sträfvan till studier hade från Fredrika-Bremer-förbundet utgått initiativet till samlandet af en stipendiefond, som nu uppgår till 191,180 kronor. Härmed är så ordnad att hvarje län utdelar sin egen därinom samlade fond; det hela står under kontroll af en förvaltningsstyrelse i Stockholm. Talarinnan slöt med en uppmaning till fast och enig sammanlutning i och för en lugn, sansad och agitationsfri kvinnoemancipation. (Starka applåder.)

Fröken Gina Krog från Norge höll här-efter föredrag om *Kvinnosaken i Norge*. »Norge, Norge, du er vort, du er fremtidens land! Er du virkelig vort? Er du fremtidens land? Du er det, hvis du bliver vort — kvindernes land — da er du fremtidens, mænds og kvinders land.» Med dessa entusiastiska ord började talarinnan, och hennes egen »dybe følelse» ryckte genast hela auditoriet med sig. Fröken Krog redogjorde för kvinnosakens utveckling inom Norge allt från den första väckelsen, som utgick från Camilla Collet, författarinnan till: »Fra de stummes lejr». Äfven Henrik Ibsens diktning hade haft ett djupt känt inflytande på den norska kvinnans kamp för frigörelse. I praktiskt hänseende vore visserligen ännu ej mycket vunnet, Norge var



kvinnorörelsens yngsta dotter, men kanske att just denna dotter kände djupast, då det gällde frihetens sak, hjärtats sak. Efter att hafva betonat, hurusom större frihet äfven i teologiskt-dogmatiskt afseende vore önskvärd, då det gällde en rätt uppfattning af kvinnans ställning, framställde talarinnan den åsikten, att samfundsarbetet till sin djupaste grund var mera kvinnligt än manligt. Ja, det fanns en tid, då *allt* arbete verkligen var kvinnans, utom krig och jakt. Krig och jakt äro bestämdt okvinnliga — där må ej kvinnan rivalisera med mannen. (Applåder och skratt.) För kvinnosakens vidare framfärd i Norge och möjligheten till praktiska resultat behöfdes de makthafvandes öra, »men mændenes hoveder være saa optagne med krigsforestillinger, og da ville de slet ikke have kvinderne med.» Talarinnan slöt med dessa ord: »Tiden er ikke vor, landene ikke vore, maa vi kæmpe med den store begeistring og den store taalmodighed.»

Sedan härefter ett telegram från »Norsk kvindesagsforening» uppläst, afslutades tisdagens förhandlingar, hvarefter samtliga konferensmedlemmarna begåfv sig till utställningens folkök, där middag intogs.

Onsdagens föredrag inleddes af fröken *Lucine Hagman* med: *Mina erfarenheter om samuppföstran*. Sedan 15 år hade samskoleidén mer och mer utvecklats sig i Finland, den hade vuxit med den lugna, sunda kraft som var det bästa löftet om dess varaktiga bestånd. Samskolan var den mest naturliga formen för uppföstran. Hemmet gaf samma vård, samma rätt åt gossar och flickor, hvarför skulle ej skolan göra det? Hemmet och skolan måste stå i det innerligaste samband till hvarandra, skolan fortsätter hvad hemmet påbörjat, därför behöfde den och mödrarnas hjälp — deras kärlek, deras intresse och välsignelse. Härifrån öfvergick talarinnan till en statistik öfver flickornas fallenhet för studier samt en jämförelse mellan gossars och flickors olika håg för och uppfattning af samma ämne. Så t. ex. uppfattade gossen lättare de större yttre dragen af en historisk karaktär, under det flickan gick mera in i smådetaljer. Sällskapslifvet verkade störande på flickans studier i de högre klasserna. Detta skilde också kamraterna. Hvar i sällskaps- och nöjeslifvet frågade man väl efter den 17-åriga gossen, under det att flickan vid samma ålder där intog en bestämd auktoriserad plats. Samundervisningen verkar höjande på gossarnes sedliga moral och gifver flickorna mera omöde och karaktärsfasthet.

Fröken *Hanna Anderson* talade om *Kvinnoklubbens idé*. Denna förenings program förklarades icke innebära några samhällsomstörtande planer, ville ej syssla med politiken och på intet vis deltaga i några 1:sta majdemonstrationer. Syftet var att genom tillfälle till umgänge och tankeutbyte höja intelligensen och utvecklingsmöjligheterna. Kvinnoklubben är särskildt ämnad att vara en uppfriskande tillflyktsort för kvinnor, som genom sitt arbete äro ställda utom hemmets sfer. Klubblokaler är öppna hela dagen året om och inom dess hägn gifves tillfälle till både intellektuell rekreation och hvila. —

Det för djurens skydd arbetande lägret hade sin målsman i fru *Elna Tenow*, hvars föredrag, *En insats i kulturutvecklingen*, var stämplat af den varmaste medkänsla för

våra stumma bröder. Kulturen, denna vår största välsignelse, borde sträcka sitt förädlade inflytande till alla skapelsens individer, således också till djuren. Djurskyddssträfvandet var ock ett kultursträfvande. — Talarinnan redogjorde därefter för djurskyddsintressenas uppkomst och tillväxt inom Sverige. Prinsessan Eugenie var den som äfven här tog initiativet och så att säga lade grundstenen till djurskyddsföreningens bildande.

Ordets makt kunde ingen förneka; äfven att tilltala eller beteckna djuren med förnedrande namn vore i stånd att inverka på allmänna uppfattningen. Så t. ex. »osjälilig», »djurisk», »dum som ett får» etc. Det är ock kvinnan, hvars hjärta af modersinstinkten manas att älska och ömma för det lilla hjälplösa barnet, som bör vara den första att sträcka sin skyddande hand öfver djuren.

Härefter upplästes en hälsning till konferensen från fru R. Olivecrona, som af ohälsa var hindrad att deltaga i dess förhandlingar. Fröken Ehrnrooth frambar konferensens tack samt saknad af denna nitälskande vän för all sann kvinnorörelse.

(Slut i nästa n.r.)

## Utgången

af

### pristäfvingen angående Iduns julnummer.

Som våra läsarinor helt visst erinra sig, läto vi i början af detta år en uppmaning utgå till vår läsekrets att insända förslag angående årets julnummer och utfäste samtidigt tvänne pris å hvardera 50 kronor för de bästa, af oss accepterade förslagen. Det ena af dessa pris gällde utstyrseln af

### julnummersomslaget

och har detta nu tillerkänts signaturen C—e, hvars framställda idé kommer att användas för det ifrågavarande numret. Märkets innehafvare torde för prisets utfästelse insända namn och adress till redaktionen samt samtidigt styrka sin befogenhet genom att angifva innebörden af den prisbelönta idén.

Det andra 50-kronors-priset gällde, som bekant, förslag till

### »en hufvudartikel af ovanligt och synnerligt intresse«.

Vid granskningen af de talrika skrivelser, som öfver detta ämne ingingo, befanns det, att ett betydligt antal, om än i växlande form och ordalag, uttalade som sin åsikt, att det skulle vara läsekretsen mer än allt annat välkommet att med anledning af tidningens tio-åriga tillvaro i julnumret få en uttömmande skildring från Iduns redaktions- och tryckerilokaler med porträtt af redaktionsmedlemmarna och den öfriga talrika medarbetarstaben — en titt in, så att säga, bakom kulisserna i Iduns hvardagslif »hemma hos sig». Denna öfverraskande samstämmiga opinionsyttring från vår läsekrets var oss naturligtvis dyrbar som ett bevis på dess sympatier, och vi kunna ej annat än villfara en så älskvärd uttaland och allmän önskan. En dylig artikel: »Hemma hos Idun» kommer alltså att bli hufvudnum-

mer i årets för öfrigt synnerligen omfattrika och omväxlande julhäfte.

Som emellertid framställarne af denna tanke voro så många — öfver ett femtiotal — och priset, deladt på dem alla, skulle för hvar och en bli allt för oansenligt, ansågo vi rättast att verkställa lottning mellan samtliga dessa förslagsställare, och har därvid priset tillfallit fru *Anna Falk*, född *Åkerstein*, *Helvi*, *Gotland*, hvilken torde meddela sig med redaktionen för detsammans öfversändande.

Stockholm 1 oktober 1897.

Red. af Idun.

## »Författaren till Cousinerna».

Ett hundraårsminne.

Är det väl en öfverdrifven liknelse, om vi i stället för det utnötta ordet »klöfverblad» tillämpa bilden »konstellation» på de tre kvinnonamn, som under förra delen af vårt århundrade och delvis äfven under den senare strålat på den svenska litteraturens firmament — namnen *Fredrika Bremer*, *Emilie Flygare Carlén* och *Sofia Margareta von Knorring*?

Näppeligen.

Den första tillhörde dessa kvinnor, som i handling visa, att det är ej endast mannen gifvet att åstadkomma väckelser, att på sin andes barn förverkliga innebörden i det ädla maktspråket: Gån ut kring allt folk!

Den andras lifsgärning vann måhända ej samma genomgripande betydelse, men säkerligen bidrog den i lika stort omfång till att göra det svenska namnet känt och aktadt.

Och gärna må medgifvas, att bredvid dessa två stjärnor den tredje lyser i konstellationen med ett något blekare sken. Hon tillhör den likvisst. Därför några enkla ord, ingen lärd afhandling, på hundraårsdagen efter den, då »Författarinnan till Cousinerna» såg dagens ljus.

\* \* \*

Biografiska data ur *Sofia* (*Sophie* stavade hon själf) von *Knorrings*\*) halfsekel-långa lif återfinnas litet hvarstades i uppslagsböckerna. Följaktligen är det nog att här uppdraga ytterlinierna. Äldsta dotter af öfverstelöjtnanten och hofmarskalken *Christer Göran Zelow* (polsk härstamning) och *Helena Sofia Gripenstedt* (kurländsk härstamning) föddes hon den 29 september 1797 på *Gräfsnäs* i *Västergötland*. Hon såges redan tidigt ha varit liflig och svärmisk, men hennes eldiga temperament fick den nödvändiga motvikten genom en vårdad uppföstran och syskonbandet med de fyra systrarna. Alla dessa systrar voro rikt begåfvade på hufvudets och hjärtats vägnar, och om *Sofia*, som redan vid sju års ålder börjat syssla med författarskap, hette det i societeten under de tre år -- från det trettonde -- då hon i *Stockholm* fullbordade sin uppföstran, att hon hade ej min-

\*) Som en kuriositet, antagligen känd blott af ett fåtal, må nämnas att namnet *Sophie* von *Knorring* återfinnes på ytterligare ett af kulturhistoriens blad. *Ludvig von Tieck*, den tyske romantikern, hade nämligen en syster, *Sophie*, förenad i sitt andra gifte med en lifländsk baron von *Knorring*. Hennes efterlämnade arbeten sakna emellertid hvarje betydelse.



dre än 25 talanger, däribland på den tiden så ovanliga — för en kvinna — som att simma, rida och gymnastisera.

Men ung-Sofi hade ytterligare ett plus, som åtminstone i kavaljerernas ögon uppväggde alla de andra: en yppig, strålande skönhet. Och många giljare hade hos henne förgäfvets tiggat sin lefnadslycka, innan hon på nyårsdagen 1821 trädde i brudstol med sin faders frände, friherren och öfversten Sebastian Carl (icke Carl Sebastian, såsom det uppgifves till och med i Svenskt Biografiskt Lexikon) von Knorring, ett lyckligt, med en dotter välsignadt äktenskap, som den 13 februari 1848 afbröts genom makans död efter många års pinsamt bröstlidande.

\* \* \*

Det är med en egendomlig känsla man i våra dagar öppnar ett af Sofia von Knorrings arbeten — något, som ty värr allt för sällan sker. Man måste först och främst nöja sig med de gamla upplagorna, ty en nyare tids förläggare ha, kanske oklokt nog, ej vågat föranstälta moderna editioner.

Men väntar man att en unken fläkt skall slå mot en ur dessa »luntor», då väntar man förgäfvets. Slån till exempel upp författarinnans ryktbaraste arbete »Cousinerna». Då man strax i början möter ett ord sådant som »prevenerad», fruktar man att dränkas i en uppsjö af föräldrade gallicismer. Men det är inte så farligt.

Hellre måste vi beundra författarinnans kraft att genomgående bruka modersmålet öfverallt, där ej en naturtrogen samtalston gjort motsatsen nödvändig. Hvilket ej hindrar att språket präglas af en — förlåt uttrycket — raffinerad elegans. Det röjer, detta förstlingsarbete, en ovanlig beläsenhet i den tidens mera uppmärksammade vitterhet — men det blottar på samma gång en svaghet: den oemotståndliga frestelsen att sira hvarje kapitel med motto. Sålunda ger oss författarinnan i små doser till lufs Byron, Moore, Jean Paul, Goethe, Schiller, Voltaire, Rousseau, Atterbom, Tegnér — ja (rys!) själfva Wadman. Bellman har också kommit med på ett hörn men, lustigt nog, retoucherats: »Dylika (Tockna) baler gör' (göra) vår ruin».

\* \* \*

År 1843 utkom af förf. till Cousinerna det arbete, som säkrast borde trygga hennes varaktiga berömmelse, ett arbete, som öfverraskade många af den »aristokratiska» friherrinnan-författarinnans vänner: »Torparen och hans omgivning»<sup>\*)</sup>. Sedan författarinnan i början af förordet ägnat boken åt två väninnor ur högaristokratien, tillägger hon följande, om minnes- och hjärtegodhet vittnande rader:

»Och slutligen ägnas dessa enkla teckningar äfven åt dig, du gamla kära, ur torpstugan komna väninna, du trogna och tillgifna Svenborg<sup>\*\*)</sup>, som handledde min barndoms allra första vacklande gång, och som med lätt och varsam hand förde mig ur din glada, lekande sagovärld upp till Gud och hans änglar och mången gång

<sup>\*)</sup> I Ersch u. Grubers för öfrigt mycket korrekta encyklopedi kallad: »Torparen och hans omgivning».

<sup>\*\*)</sup> Fru Svenborg Dalin, född Böcker, en tjänarinna, som öfver femtio år lefvat inom författarinnans föräldrars och morföräldrars familj.

förstod att där kvarhålla och göra hemmastadt det oroliga, leklystna, öfver berg och dal flygande barnasinnets...»

»Torparen» är en s. k. tendensskrift, den enda ur friherrinnan von Knorrings penna. Det hade just den tiden — genom Per Wieselgren — blifvit modernt att predika nykterhet, och »Torparen» är på sitt sätt en nykterhetspredikan, en ganska värtalig samt här och hvar rent naturalistisk sådan.

Om någon dittills trott, att författarinnan besjälades uteslutande af aristokratiska tycken, så behöfde han, för att tagas ur sin villfarelse, blott läsa inledningen, där Sofia von Knorring i sitt försvar för landtbefolkningen yttrar bland annat: »Dåliga exempel ur de högre klasserna hafva, i vår tanka, oftast varit urkällan till dessa laster och brott(?)...» Brännvinet kallar hon »den under-dämon, som stått de andra till tjänst, för att fullända hvad de börjat...» »Brännvin är — liksom så mycket annat — icke ett ondt i sig själf, utan ett medel i det ondas hand.»

Den är genomsvensk, denna bok, så när som på det oundvikliga motto't ur en fransk visa:

*Qu'un moment de vivacité  
Peut causer de calamité —*

eller, på vårt tungomål:

*Hvad ögonblickets häftighet  
kan åstadkomma stor förtret!*

\* \* \*

Ofvan nämndes att Sofia Margareta Zelow ansågs äga ej mindre än tjugufem talanger. Att bland dem kunde räknas äfven musiken, och därtill den *skapande* musiken, det framgår af romanen »Kvinnorna», som innehåller (i form af biblad) ett melodiskt *andantino quasi alegretto* med sångstämma och enkelt ackompanjemang jämte versifierad text (således ännu en talang!). — Det var en tjugande sång, fröken Thekla! — sade ynglingen. — Den har jag aldrig hört er sjunga förut.

— Ingen har hört den, — svarade Thekla — icke jag en gång, förr än *nu*, just *nu*. —

Ingen torde förmena oss rättigheten att utbyta »Thekla» mot Sofia.

Själ öfversatt — och dåligt öfversatt — till både danska, tyska, franska och engelska, visade Sofia von Knorring stor färdighet i att förflytta främmande litterära alster i svensk jordmån. Särskildt gäller detta hennes tolkning af en mängd bland den fordom högt skattade humoristen Saphir's burlesker.

\* \* \*

På tal om Sofia von Knorring yttras i Ahnfelts »Världslitteraturens historia», att hennes penna blef »på sistone något sliten». Den, som afgifvit detta omdöme, torde knappast ha läst de på utländsk mark skrifna »Bref till hemmet», som offentliggjordes 1847. Den kvickhet och det medryckande lif, det humoristiska sinne för lifvets löjligheter, som möta på hvarje blad, antyda snarare en ökad intellektuell spänstighet, fastän författarinnan, då dessa skildringar tillkommo, stapplade på grafvens brädd.

Konung Oscar II har i dagarna firat sitt 25-årsjubileum. Må det tillåtas oss att, med ledning af författarinnan till »Cousinerna» återuppväcka ett snart 50-årigt barnomsminne af högst densamme:

»En omständighet, som gjorde att Tivoli (det köpenhamnska) kanske blef mer än vanligt besökt på denna afton, var den: att den svenska eskadern ännu låg kvar, att vår lille prins Oscar, som af de danske sågs med särdeles goda och vänliga blickar, sväfvade fram och åter bland grupperna och 'morede sig uhyre' af att skutta upp och ned på rutschbanan...»

Dessa rader ur »Bref till hemmet» äro som sagdt endast ett apropos — må vi hoppas, ej allt för långsökt.

\* \* \*

Den bästa karaktäristik, som gifvits af Sofia von Knorrings personlighet, härleder sig från hennes egen syster, fru *Hillevid Flack*, född Zelow<sup>\*)</sup>. Den förekommer i Göteborgs Handelstidning m. fl. tidningar år 1865 och utgör svar på en af Emilie Flygare-Carlén i Illustrerad Tidning skriven, ej öfverdrifvet sympatisk minnesruna öfver den då för sjutton år sedan hädangångna.

Hörom syster om syster:

»Hvem som verkligen kände Sophie Knorring, måste tillerkänna henne, ett utmärkande drag af sann naturlighet, mer än mängden hatande all affektation; detta drag genomgår allt hvad hon skref, hvilket skedde så fort, att det syntes nära nog vara minutens ingifvelse, naturligtvis icke utan plan, men utan öfverlagd tendens; hon skref således icke för att måla lifvet, »*la haute volée*», eller af saknad efter denna krets, som det antydes<sup>\*\*)</sup>, utan hon skref hvad hon tänkte och kände, förlade scenen där hon tyckte sig hemmastadd, »där slummen ställt dess vagga», d. v. s. i familjelifvet på landet — hemmet var henne mer än för de flesta kärt — utan beräkning till hvad samhällsklass detta hörde. Sant är att hon tänkte som vår glade författare: »Aristokrater äro vi alla — hvar och en på sitt sätt.»

\* \* \*

Med dessa enkla rader ha vi ej haft annat syfte än att väcka till lif minnet af en bland Sveriges ädlaste och mest originella författarepersonligheter. Må vi tillsvidare hoppas att Eichorns ord skola gå i uppfyllelse: »Det är emellertid ganska möjligt, att hennes träffande skildringar... med sin trogna och likväl eleganta hållning, sin fina psykologiska iakttagelse och flytande behagliga stil ännu en gång skola komma till heders.»

Och må vi, svenska kvinnor och män, lägga på hjärtat, att de sista tryckta orden af Sofia Margareta von Knorring lyda:

»Borta är bra, men hemma är bäst.»

K. B.

<sup>\*)</sup> Den enda af systrarna, som Sofia Zelow invigde i sitt skriftställer under barnåren.

<sup>\*\*)</sup> I fru Carléns minnesruna.

\* \* \*

## Några öfverblifna exemplar

finnas ännu att tillgå å Iduns expedition af

## BARNGARDEROBEN

för innevarande år. Mot insändande af 2 kr. i postanvisning erhållas alla de under året utkomna numren, äfvensom de återstående till årets slut.

Iduns Expedition.

\* \* \*



## Från Iduns läsekrets.

### Telegram från Lovisa Petterkvist!

Jag är så ledsen, och så tacksam! Bref pr omgående! Var god och håll efter telegrampojken, att han *genast* lämnar fram det här, eljes hvad ska herr och fru Publik tro!

I flygande fläng och med darande hjärta, i hvilket jag doppat min pänna, hvilket jag hoppas syns!

Lovisa Petterkvist.

Jockmock d. tjugufemte — Gud vet hvad!

## Ur notisboken.

**Dödens skördar.** Enligt från Göteborg in-gånget meddelande har en af svenska folkskolornas veteraner, f. d. folkskollärarinnan fröken *Margareta Augusta Hagberg*, afidit därstädes, nära 83 år gammal. Fröken Hagberg var född 1814 och utöfvade under en lång följd af år en gagnande verksamhet i folkskolans tjänst, till dess att hon trött af år drog sig tillbaka till privatlivets lugn.

— Statsrådinnan *Augusta Emerentia Carolina Lagercrantz*, född *Zethelius*, afled i söndags af hjärtförlamning i en ålder af något öfver 80 år å Vällinge egendom, där hon vistades på tillfälligt besök hos sin måg och dotter. Hon sörjes närmast af fyra söner, af hvilka den äldste är öfverste och sekundchef för Svea lifgarde, samt af två döttrar, af hvilka den ena är gift med t. f. chefen för generalstaben generalmajor Warberg och den andra med kammarherre R. P. O. Blomstedt å Vällinge.

— I den höga åldern af nära 88 år har i Upsala änkefru *Jeanette Arborén*, född Sundmark, afidit. Fru Arborén var född i Stockholm den 6 oktober 1809, dotter till sjökaptanen Johan Abraham Sundmark och hans hustru Gertrud Nannings, samt blef, genom sin moders andra gifte, systerdotter till lektorn och sedermera talmannen Anders Jansson-Hyckert. Hon ingick 1833 äktenskap med sysslomannen vid Gefle storkyrka Olof Arborén. Den afidna var syster till förre chefen för k. Uplands regemente öfversten A. Sundmark, och sörjes närmast af två barn, sonen, förre kaptenen vid samma regemente C. J. Arborén, en dotter samt barnbarn.

**Den finska djurskyddsiffrerskan.** fru *Constance Ullner*, hvars porträtt och biografi Idun för ett par år sedan meddelade, har i dagarne besökt Stockholm och höll därvid inom »Samfundet för befrämjande af ett naturenligt lefnads-sätt» föredrag om »Harmoni i djurskyddsarbetet». »Nordiska djurskyddsföreningen» har som ett erkännande af fru Ullners arbete i föreningens syfte beslutit tilldela henne sin silfvermedalj.

**För sjuka magar.** Som svar på flere till red. ingångna förfrågningar angående fru Sofia Larssons i Jönköping i vår liksom i flere tidningar annonserade *örtmixtur* få vi meddela, att för oss framlagts många af kända personer bestyrkta intyg om särdeles goda resultat, som vunnits vid användandet af mixturen mot en del magsjukdomar äfvensom gallstenskolik.

**Skotska schalkragar,** de nya och trefliga, på samma gång lätta och varma höstöverplagg för damer, som firman John Sörman fört i marknaden, ha i hög grad vunnit den kvinnliga af-nämmarkretsens bifall och efterfrågan. Vi hänvisa för öfrigt till annonsen i detta nummer.

## Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i lördags Rossinis populära opera-comique »Barberaren i Sevilla» med fru *Sigrid Arnoldson* i Rosinas parti. Liksom Mignon är äfven denna roll särdeles väl lämpad för den framstående sängerskans naturell. Det behagfulla och skalkaktiga hos Rosina kommer

här till sin fulla rätt, och i vokalt hänseende torde fru A. näppeligen kunna få något tacksamare parti. I tredje akten utförde den värderde gästen den bekanta skuggarian ur op. »Dinorah» samt en ekosång på tyska. Här för såväl som för prestationen i sin helhet skördade sängerskan det lifligaste bifall. En lättare indispotion inverkad dock stundom, ehuru ej vidare störande, på intonationens renhet. Bland de öfriga förtjänar särskildt hr *Forsell* som Figaro att framhållas. Han hade en särdeles lycklig afton. Stämman klingade mäktig och medryckande, och spelet var lifligare och naturligare än vanligt, om man undantager vissa oroliga kastningar med hufvudet, hvilka lätt böra kunna modereras. En tidnings uppgift, att hr Forsell skulle lämna k. operans scen, vilja vi i det längsta betvifla. Operan skulle därigenom göra en mycket kännbar förlust. Hr *Strandberg* sjunger Almavivas parti vackert, men ointresserad, och hr *Brag* är fortfarande rolig som doktor Bartholo. Däremot räckte hr *Lejdström* ingalunda till i Bazils parti. Här saknas fortfarande hr *Johanson*.

— I tisdags uppträdde fru *Arnoldson* ånyo, denna gång som Lakmé i Delibes' opera af samma namn. Och sedan vi sett henne här — vi ha ej förut haft tillfälle se henne i detta parti — måste vi obetingadt skänka henne vårt erkännande som en mycket framstående dramatisk sängerska. Och vi äro nästan böjda sätta denna hennes prestation främst bland dem hon gifvit härstädes. Hvilken ljufhet och värme, hvilken glödande känsla och hängifvenhet inlägger hon ej här så väl i spel som sång. En sådan fin nyansering af känslornas skiftning i denna roll hafva vi här förut ej sett. Och hvad sängen beträffar, så måste man beundra densamma, äfven om intonationens absoluta renhet en och annan gång skulle svika. Säkert är att vi på vår k. operascen ej sett och hört en bättre Lakmé. Hvad som i fru Arnoldsons förträffliga sångkonst särskildt bör framhållas är den mönstergilla andhämtningen. Att den numera världsberömda konstnärinnan här belönades med entusiastiskt bifall från den nästan fullsatta salongen samt med lager och blommor, var väl på sin plats. — Operan gick för öfrigt i sin helhet bra.

I morgon reser fru A. till Kristiania för att där uppträda. Vi önska henne snart åter välkommen hit.

**K. Dramatiska teatern** hade äfven den, i jubilerandets elfte timme, lagat till ett fest- och gala-spektakel, om hvars, enligt förljudande, något urlakade feststämning vi ej äro i tillfälle yttra oss, då direktionen icke ansett den kvinnliga publiken värd uppmärksamheten att sända dess speciella organ inom pressen biljett. Om programmet ha vi däremot bildat oss en mening, då vi sågo detsamma i förväg, och den meningen lyder, att det var vida mer ägnadt att ge ett typiskt uttryck för den numera ökända småfnaskigheten och splittringen i denna teaters konstnärliga ansatser än någon glans och lyftning åt en galaföreställning. Tre små enaktspjeser — först en italiensk komedi, »Jephtas dotter» af *Cavalotti*, åt hvars skrufvade och skäligen karamellsliskiga innehåll hvarken fröken *Jansons* behagfullhet, fru *Seelig-Lundbergs* dämoniskhet eller hr *Skånbergs* salongspatos lyckades gifva något intresse. Därpå *Kevels* gamla hederliga »Kapten Puff», där hr *Bäckströms* förbluffande munvighet som »storprataren» dock beredd ett oförfalskad skratt. Och så kom »rusinet i botten», *Frans Hedbergs* jubileumspjäs, »Mästerlotsens minnesdag», en folkligt symboliserande hyllning af »den höge lotsen vid stats-skeppets roder». Hos den för hyllningsstämning väl preparerade publiken väckte det habila lilla tillfällighetsstycket anklang och mottogs med respektfullt tyglad entusiasm.

Första allmänna svenska sängarfesten är nu ett minne blott, men ett af de bestående. Åtminstone torde säkerligen ingen af åhörarna glömma de sänger, som sjöngos af den samfälda kören, uppgående till inemot 1,600 man. Och bland dessa sänger står i främsta rummet *Wennerbergs* härliga »Hör oss, Svea», som framkallade en sådan entusiasm, att den måste omtagas — äfven i detta fall var den enastående.

Att för öfrigt så långt efter de båda konserterna ingå i någon närmare granskning af de utförda numren, torde vara öfverflödigt. Vi vilja endast nämna, att den samfälda kören på ett förträffligt sätt leddes af director musices *I. E. Hedenblad*, samt att af de enskilda körerna det å den första konserten var Upsala studentkårs allmänna sängförening, under anförande likaledes af hr *Hedenblad*, som tog priset, och å den an-

dra Lunds studentsängförening, anförd af hr *Alfr. Berg*. För öfrigt böra särskildt framhållas sängsällskapet O. D. i Upsala (anf. hr *Hedenblad*), Stockholms Par Brikol-kör och Bellmanskören, båda under anförande af hr *E. Åkerberg*; vidare Göta Par Brikol, anf. af hr *A. Låfgren*, »Septemberkören 1897» i Stockholm, anf. af dr *A. Kull*, Kvartertsångarförbundet i Stockholm, anf. af hr *J. Ullstedt*, Norrlandskören under anförande af hr *G. Hultqvist* samt Luleå musiksällskaps manskör, anf. af hr *S. V. Vesterlund*. Hvardera konserten avslutades med en särskildt för denna sängarfest skriven och komponerad hymn af prof. *C. R. Nyblom*, hvilken var ganska anslående och vann på att höras om. Allra sist sjöngs å båda konserterna unisont »Du gamla, du friska», hvarefter hr *Hedenblad* utbragte ett lefve för h. m:t konungen, som med sina furstliga gäster bevistade dem båda. Och detta lefve framkallade från såväl kören som den till sista plats fullsatta salongen den mest stormande ovation för konungen-jubilaren.

Heder därtjämte åt alla dem, som bidragit till förverkligandet af denna sängarfest! Det var ett betydelsefullt uppslag för framtiden, hvaraf man kan vänta mycket godt.

## Gamla Malin.

Skiss af *Sirius*.

**G**amla Malin måste komma till sjukhuset. — Doktorn sade, att det var aldeles nödvändigt, ifall hon någonsin skulle blifva bra i sin onda fot, och fastän ingenting kunde falla sig mera olägligt för kammarherrns än denna order just nu under påskhelgen måste man finna sig i det oundvikliga.

Hennes nåd var ytterst altererad. De skulle hafva släktbjudning dagen därpå och hon kunde rakt inte tänka sig, huru det skulle gå för sig, utan att Malin höll sitt vaksamma öga på tjänarna, men hon behärskade sig likväl och gick in till gamla Malin för att lugna och förbereda henne.

Det var ju ingenting farligt, bara hon kom i stillhet och blef ordentligt omskött, hon skulle framför allt hålla sig lugn och inte vara ledsen.

Gamla Malin sade inte ett ord, hon knep ihop de tunna läpparna och darrade konvulsiviskt. När hennes nåd gått, vände hon hufvudet emot väggen och grät sakta.

Att hon skulle komma till sjukhuset, bara de orden förskräckte henne, som i hela sitt lif knappt varit sjuk en dag. Hon mindes helt plötsligt alla de sorgliga saker hon hört beskrivas af kamrater, som legat där — och nu var det hennes tur.

Lemmarna kändes styfva af ångest, då hon skulle stiga upp för att med husans hjälp kläda sig, och det var med en svidande känsla i hjärtat, långt mera smärtsam än den i foten, hon linkade in för att taga afsked af herrskapet, som voro församlade i hennes nåds kabinet.

Det var så besynnerligt, när barnen omkringade henne och den yngste, lille Nils, trearingen, klängde sig fast vid hennes kjol med sitt bestämda: »Jag vill följa med,» och när kammarherrn klappade henne på axeln med sitt vänliga leende och ett: »Välkommen snart igen, Malin,» fick hon knappt fram ett tack, rösten stockade sig i halsen på henne.

Att hon skulle, måste gå ifrån dem allesammans, lämna allt det, som skänkt hennes lif något värde, arbete och människor, för hvilka hon med glädje oppoffrat sig, bara för att de från början visat henne vänlighet och förtroende! Hon lät tyst leda sig utför trapporna, och det sista hon hörde var

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

**HULTMANS CACAO**

Redan 1888 intygade prof. Joh. Lang i Lund, att Hultmans Cacao var fullt lika med van Houtens Cacao. Hultmans Cacao kan således varmt rekommenderas till hvarje husmoder.



**Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur**  
 nya preparat för tandernas vård:  
 Annas & de Heisa apotek i partymått och hos hrr handlande. Parfymfabrik för Sverige hos Bendix, Josephson & C:o, 11 Regeneringsgata 21 Stockholm.

lille Nils, som grät, för att han icke fick följa med.

I tio års tid hade hon tjänat hos kammarherrns, och under denna tid hade hennes hjärta vuxit fast vid familjen, så att all deras glädje alla deras sorger blifvit ett med hennes egna. Hela sitt intresse, all sin arbetskraft hade hon förbrukat i detta hem, där hon kände, att man höll af henne, och fordrade att hon skulle hinna med allt och med alla. Det hade kommit henne att glömma, att hon själf var en fattig tjänarinna utan hem, utan släkt eller vänner — och hon hade aldrig tänkt sig att behöfva lämna dem.

Hon hade kommit strax efter det herrskapet blifvit gifta och till en början häpnat öfver den unga fruns godtrogenhet och oförmåga att taga vara på sitt. Hon var bara söt och glad och intresserad af sina nöjen, under det hennes hem sköflades af samvetslösa tjänare.

Malins rättsmedvetande uppreste sig mot deras vandalism, och då hennes nåd snart lärde sig inse, att det var en plikttrogen själ som hon kunde lita på, hade hon med förtjusning vältat hela hushållsbördan på Malins skuldror, och denna hade så småningom, då barnen kommit till världen, avancerat till den föga afundsvärda befattningen af hushållerska och öfverbarnsköterska.

Det blef annan ordning af i huset, det var icke längre lönt att betjänten drack ur punschen eller att jungfrurna gingo för hårdt på kaffet. Malins stränga inkvisitionsblick räckte till öfver allt.

Att hon gick i en beständig mellanhand mellan husbondefolk och tjänare, det fäste

hon sig inte vid, hon sade ifrån, så att det sjöng om öronen, och när hennes nåd ibland tyckte att hon tog för hårdt i, lugnade hon sig med sitt samvetes vittnesbörd.

»Kära Malin,» kunde hennes nåd säga, »hvad är det nu för stim i köket igen. Låt dem gärna dricka kaffe dagen i ända, bara jag slipper höra ett sånt oväsen. Malin har då inte det ringaste undseende för mina nerver.»

Malin svarade ingenting, hon kände alltför väl, hvilken respekt hon var skyldig sin matmoder — men hon tog på sig en min af ogenomtränglig sfinx och gick omkring med ett tyst misshumör, som lade en förstämning öfver hela huset och inte dunstade bort, förrän hon blifvit god igen.

»Nå, hvad går Malin och tjuvar för,» frågade hennes nåd, när hon litet senare på dagen kom in för att fråga om någonting. »Jag tycker, att hon som är gammal i huset och borde föregå de andra tjänarne med godt exempel, åtminstone skulle visa sig höflig.»

»Jå, när man blir misskänd så — — —»  
 »Struntprat — ingen människa har tänkt på att misskänna henne. — Om hon nu har sin gamla tvättnota i ordning, så lägg den där på mitt skrifbord — jag skall gå igenom den sedan. Så kan hon gå ut och gå med lille Nils — barnsköterskan har inte tid i dag.»

Det var ett osvikligt medel att blicka Malin, och hon klarnade ögonblickligen upp. Med ett ödmjukt: »ja, hennes nåd,» skyndade hon i väg att borsta sin helgdagshatt och sin bästa kappa och så att pynta ut lille Nils.

De promenaderna med honom voro hennes

högtidsstunder, när hon fick gå med honom aldeles ensam och besvara hans frågor om hästar och hundar och allt hvad han såg — samt tala om för främmande, hvems det söta barnet var med de guldgula lockarna.

När de kommo hem igen, var hon som ett strålande solsken och gick venast in till hennes nåd för att tala om, hvilket uppseende han väckt öfverallt och att det inte fanns maken till barn i hela Stockholm.

»Ja, ja, gamla Malin det är ju godt och väl att hon tycker det, men tala inte om det, så han hör det — hon skämmer nog bort honom ändå.»

Ty om det fanns någonting i världen, som gamla Malin dyrkade, så var det lille Nils. All den ömhet och moderskänsla hon känt inom sig slösade hon på honom. Han hade varit så klen och svag, då han föddes, att han mera än de andra barnen behöft en sorgfällig vård, och den hade hon, utan att någonsin förtrötts, gifvit honom.

(Forts.)

### Innehållsförteckning.

Våra landshöfdingsrvar. IV: Amélie Fagerlund, född Ekström; Julia Svedelius, född Afzelius; Hanna Sparre, född von Baumgarten. (Med porträtt.) — Felslagen spådom; (poem af K. B. — Döende toner; af *Laura Fitinghoff*. — Ord och afal; af *Eva Vigström* (Ave). — Iduns romanbibliotek. — Kvinnokonferensen. — Utgången af priståfvingen ang. Iduns julnummer. — »Författaren till Cousinerna»; ett hundraårsminne af K. B. — Från Iduns läsekrets: Telegram från Lovisa Petterkvist. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Gamla Malin; skiss af *Sivius*. — Tidsfördrif.

## Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

### 34 inkapslade svenska ortnamn.

Kära Marie!

Fredrik gick nyss att höra ett långt oratorium, hvilket de skola ge flera gånger under denna fastlag. Anledningen till att jag stannar hemma, är att jag ej fick en blund i mina ögon i natt. Jag ska genast berätta dig hvarför. Alldeles som meningen var, bråskade jag med att komma i säng, då jag hör ljudet af ängsliga röster. Sund som jag är till min fysik blef jag att börja med ej rädd, men då ett starkt ljus sken in genom vårt sängkammarfönster, blef jag som bunden af skräck. Ropen nedtystades, men jag hörde hör sprutor sattes i gång.

»Er man, landskamrern, hvar är han?» frågade någon utanför och knackade på fönstret.

»Ähjo han är här.»

»Det brinner hos er kusin Vester.»

»Viktors i fara! Jag förstär, hos Viktors hålla de vårdslöst ut het aska.»

»Nej, det tros att det är mordbrand.»

Vår kokerska rafsade ihop husgeråd och jag hade svårt öfvertyga henne om bergningens olämplighet, ehuru hon tog sig för med att begrafva saxarne i mjölbyttan, lägga vår nyköpta halfva kalf tanklöst öf-

ver min bästa hatt samt min långa Gudmars trandränkta sjöstöflar i sidenkåsoen. En dyrbar opalvas, trattar och rifjärn om hvartannat.

När Fredrik kom tillbaka hade han att förmåla rent af fasliga saker. I hela kvarteret ej ett hus kvar — nakna skorstenar öfver allt. Det brann ännu under asklagren. Naturligtvis bjödo vi Vesters talrika familj att bo hos oss — vi kunde ju ej låta dem frysa ihjäl.

Marengerna du sände skall du ha tack för. Jag skickar med budet till påsk alla vikterna du glömde kvar, äfvensom Pierre Lotis målan- de skildring af färden genom öknen. Din Sibylla.

P. S. Ursäka staffelet!

### Fyrkantgåta.

a	a	k	k	har afsende på stad;
l	m	m	j	en vätska;
j	t	t	t	adjektiv;
t	o	o	u	musikterm.

B—g.

### Charad.

Blott en vokal mitt första är;  
 Mitt andra vattendrag;  
 Mitt tredje ofta du förtär  
 Med mycket välbehag;  
 Om du mitt fjärde förr ej sett,  
 Gå till ett bryggeri;  
 Mitt femte, jämte vatten hett,  
 Kan nyttig vätska bli.  
 Mitt hela har på vis och sätt  
 Vårt lif uti sitt våld,  
 Men träffar han ej i valet  
 rätt  
 Ja då — då är han såld.

S. L.

### Tiargåta.

1
2 25 10
3 28 11
4 27 28 29 12
5 30 31 32 13
6 33 34 35 36 37 14
7 38 39 40 41 42 15
8 43 44 45 46 47 48 49 16
9 18 19 20 21 22 23 24 17

Tag 9 a, 4 d, 7 e, 3 g, 1 i, 1 k, 1 l, 1 n, 1 o, 4 p, 8 r, 6 s, 1 v, 2 ö!

Uppställ och ordna dessa i en figur lik ofvanstående så, att i rutorna 1, 9 och 17 lika bokstäfver infalla, bokstäfverna i de yttre rutorna, lästa i följande ordning: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9—1, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17—9, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 17 bilda tre lika ord, samt lästa sålunda: 2, 25, 10—3, 28, 11—4, 27, 28, 29, 12—5, 30, 31, 32, 13—6, 33, 34, 35, 36, 37, 14—7, 38, 39, 40, 41, 42, 15 — 8, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, hvar för sig innehålla ett begripligt ord.

Orden beteckna:

- 1 raden (2—10). Tillstånd.
  - 2 » (3—11). Hvad en sällsynt blommaär.
  - 3 » (4—12). Bra att vara — ibland.
  - 4 » (5—13). Kommer efter.
  - 5 » (6—14). Hvad mången är.
  - 6 » (7—15). Fortskaffningsmedel.
  - 7 » (8—16). Underlättar vid skrifning.
- Moster Lisa.*

### Paragram.

Om nedanstående ord förvandlas i likhet med t. e. dryck:lilja = matros (matros) till ord med närbesläktad eller motsatt betydelse, erhållas 9 nya ord, hvilkas begynnelsebokstäfver gifva namnet på en högtad person:

- 1) kontra-mager; 2) spader-knekt;
- 3) storm-rep; 4) titel-underskrifning;
- 5) guld-bägare; 6) smäll-fiske; 7) benull; 8) paris-färd; 9) myrten-krona.

### Lösningar.

*Logografen:* Hösten, Östen, het, te, Set, Sten, tös, hö, tö, ö, en, söt, snö, uös, höns, se, hes, nö, sen.

*Aritmogryfen:* Länge levde deras majestäter! 1) apelsin, 2) stjärna, 3) leonard, 4) längref, 5) Lysekil, 6) Axelina, 7) företal, 8) elefant, 9) Malvina, 10) kamelia, 11) lindare, 12) vaselin, 13) kvarter, 14) andante, 15) harstek, 16) simpa, 17) Sam, 18) j, 19) e, 20) asp, 21) Säter, 22) här, 23) t, 24) fel, 25) makrill.

*Prokopen:* Samos, amos, mos, OS

*Tabula magican:*

3	6	7	10	1
8	4	4	5	6
2	8	9	3	5
9	7	5	1	5
5	2	2	8	10

*Vokalförändringsgatan:* Kanyl, kanel, kanel.



**Juvelerare**  
**K. ANDERSON**  
 1 Jakobstorg 1.

**Ringar, Armband, Kedjor,**  
**Broscher, Kedjearmband, Nålar,**

Bref besvaras omgående.

**Silfverarbeten,**  
**Bordsilfver.**

**Modernast!**  
**Solidast!**  
**Billigast!**